

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

Αθήνα, 13-03-2024

Αριθ. Πρωτ. : 5049 - 13-03-2024

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 311

Ταχ. Δ/νση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: stateaid_unit@m nec.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΠΕΠ Ιονίων
Αλυκές Ποταμού
491 00 Κέρκυρα

Θέμα: Διατύπωση γνώμης σχετικά με το σχέδιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων (πολιτιστική κληρονομιά) σε αστικές περιοχές στο πλαίσιο ΟΧΕ – ΒΑΑ (πράξεις phasing ή που ωρίμασαν την ΠΠ 2014 -2020)»

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 506/08-03-2024 έγγραφο της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΕΥΚΕ-ΧΕ 296/08-03-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων (πολιτιστική κληρονομιά) σε αστικές περιοχές στο πλαίσιο ΟΧΕ – ΒΑΑ (πράξεις phasing ή που ωρίμασαν την ΠΠ 2014 -2020)», στο οποίο ζητείται η άποψη της Υπηρεσίας αναφορικά στην υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, αντικείμενο της δράσης αποτελεί η προστασία, ανάδειξη & αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων στο πλαίσιο της υλοποιούμενης αστικής στρατηγικής (ΒΑΑ) της

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πόλης Κέρκυρας, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της αξιοποίησης τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την αστική αναζωογόνηση.

Ενδεικτικά προβλέπεται να ενισχυθούν παρεμβάσεις στον τομέα του πολιτισμού (πολιτιστική κληρονομιά & σύγχρονος πολιτισμός) σε συνδυασμό με δράσεις για την ενίσχυση της επισκεψιμότητας τους.

Πρόκειται για αποκαταστάσεις / αναστηλώσεις μνημείων κλπ. πολιτιστικών τοποσημών, σε συνδυασμό με δράσεις δικτύωσης & προβολής τους με "έξυπνα συστήματα", με σκοπό την επισκεψιμότητα και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Ουσιαστικά και σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης, πρόκειται να χρηματοδοτηθούν «phasing-projects», καθώς και συγκεκριμένα έργα που έχουν ωριμάσει κατά την π.π.2014-2020, όπως:

- «Αναστήλωση, Αποκατάσταση Ιστορικής Μονής Αγίων Θεοδώρων Κέρκυρας στη Στρατιά Γαρίτσας, Νήσου Κέρκυρας» με Κωδικό ΟΠΣ 5051067 και δικαιούχο την Δ/ση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων (πράξη phasing).
- «Αναδιαμόρφωση Επισκέψιμων Μουσειακών Αποθηκών - Εργαστηρίων Συντήρησης και Προωθητικές Δράσεις Προβολής στο Μουσείο Ασιατικής Τέχνης Κέρκυρας» με Κωδικό ΟΠΣ 5052162 και δικαιούχο το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης (πράξη phasing).
- «Αποκατάσταση της Βίλα Ρόσσα» με Κωδικό ΟΠΣ 5050564 και δικαιούχο την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (πράξη phasing).
- «Αποκατάσταση Θεάτρου Φοίνικα στην Κέρκυρα» με Κωδικό ΟΠΣ 5007791 και δικαιούχο τον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (πράξη που ωρίμασε κατά την π.π.2014-2020).
- «Αποκατάσταση και επανάχρηση διατηρητέου κτιρίου Πινακοθήκης Άγγελου Γιαλλινά στην Κέρκυρα» με Κωδικό ΟΠΣ 5007831 και δικαιούχο τον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (πράξη phasing).
- «Αποκατάσταση του κτηρίου «Βίλλα Κόκοτου» ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ» με Κωδικό ΟΠΣ 5056381 και δικαιούχο την Δ/ση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεότερων και Σύγχρονων Μνημείων (πράξη που ωρίμασε κατά την π.π.2014-2020).
- «Αποκατάσταση του Κτηρίου της Ρολίνας στην Κέρκυρα» με Κωδικό ΟΠΣ 5056416 και δικαιούχο την Δ/ση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεότερων και Σύγχρονων Μνημείων (πράξη που ωρίμασε κατά την π.π.2014-2020).

Κατά την υλοποίηση των παραπάνω θα δοθεί έμφαση στη συστηματική επικοινωνία της αξίας των πολιτιστικών αγαθών, στα οποία προγραμματίζονται παρεμβάσεις, προς το ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένου και του μη ελληνόφωνου με άμεσο και κατανοητό τρόπο. Τέτοιες ενέργειες

μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνουν, ανά Πράξη και ως υπο-έργα αυτής: σήμανση, ερμηνευτικές πινακίδες, ενημερωτικό υλικό (π.χ. οδηγούς, φυλλάδια, και σε γραφή Braille), οπτικοακουστικό υλικό, εκπαιδευτικές δράσεις, δράσεις επικοινωνίας, προβολής και δημοσιότητας (π.χ. ημερίδες, συνέδρια) κλπ., αξιοποιώντας, όπου είναι εφικτό, τη χρήση και των νέων τεχνολογιών. Για την προβολή των μνημείων και γενικότερα του πολιτιστικού αποθέματος θα δίνεται βαρύτητα στη συμβολή τους στην τοπική οικονομία και κοινωνία.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 16.000.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ο Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαπόντιων Νήσων, η Δ/νση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων, Δ/νση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεότερων και Σύγχρονων Μνημείων και το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης.

2. Σύμφωνα με το περιεχόμενο πρόσκλησης, τα έργα που θα ενταχθούν και θα χρηματοδοτηθούν αφορούν σε δράσεις προβολής του πολιτισμού και του τουρισμού στο πλαίσιο της υλοποιούμενης αστικής στρατηγικής (ΒΑΑ) της πόλης Κέρκυρας. Από τις περιγραφές που υπάρχουν στη πρόσκληση δεν καθίσταται σαφές εάν ανακύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, εφόσον προκύψουν, είναι αναγκαίο να καθοριστεί το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο αναφορικά με την συμβατότητα των έργων με το δίκαιο των Κρατικών ενισχύσεων.

3. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) σημείο 2.6, παράγραφοι 33-37, ενίσχυση δραστηριοτήτων πολιτισμού και διατήρησης της κληρονομιάς συμπεριλαμβανόμενης της διατήρησης της φύσης), ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πολιτισμό δύνανται να οργανωθούν με μη εμπορικό τρόπο και να μην έχουν οικονομικό χαρακτήρα, αν η είσοδος του κοινού είναι ελεύθερη (δωρεάν), ή αν η καταβαλλόμενη χρηματική συνεισφορά εισόδου (εισιτήρια) καλύπτει μόνο μέρος του πραγματικού κόστους. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν οι πολιτιστικές δραστηριότητες χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές επισκεπτών ή χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων (παραστάσεις, εμπορικές εκθέσεις κλπ) τότε οι εν λόγω δραστηριότητες πρέπει να θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Στην περίπτωση κατά την οποία μπορεί να τεκμηριωθεί ότι οι προς γνωμοδότηση περί κρατικών ενισχύσεων πράξεις/έργα αφορούν σε πολιτιστικές δραστηριότητες η είσοδος των οποίων είναι ελεύθερη, ή το όποιο αντίτιμο της εισόδου καλύπτει μικρό μέρος του συνολικού κόστους, τότε

μπορεί να θεωρηθεί ότι οι δραστηριότητες αυτές είναι μη οικονομικού χαρακτήρα και άρα δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Επιπλέον, υποδομές που έχουν καθαρά τοπικό χαρακτήρα, ήτοι παρέχουν αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και είναι απίθανο να προσελκύσουν επισκέπτες από άλλα κράτη μέλη, μπορεί να υποστηριχθεί ότι καλύπτουν, κατά κύριο λόγο, την τοπική ζήτηση και συνεπώς έχουν μόνο οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή εγκατάστασης και δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Σε διαφορετική περίπτωση τα έργα ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα πρέπει να εφαρμοστεί το σχετικό θεσμικό πλαίσιο περί κρατικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε αυτή την περίπτωση οι δράσεις αυτές δύναται να εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει ή στην περίπτωση που υπάρξει π.χ. επανασχεδιασμός με προκήρυξη δράσεων μικρότερου προϋπολογισμού, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis).

4. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα», να προστεθούν:

- Στο τέλος της παραγράφου 3.4 «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».
- «Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για παρεμβάσεις σε υποδομές (κτιριακές ή/και εξοπλισμό) δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση τυχόν άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που ασκεί ο κύριος του έργου. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί εφόσον διασφαλισθεί ότι η υποδομή ή/και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιείται για την άσκηση οποιασδήποτε τυχόν άλλης οικονομικής δραστηριότητας (η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει

άλλες δραστηριότητες) ή –αν ασκείται οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα- με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών και τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων.

- Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες / εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

- Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατά περίπτωση θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός ή Κανονισμός de minimis). Σε περίπτωση που μια πράξη χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός») υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται από το εφαρμοζόμενο ανά περίπτωση θεσμικό πλαίσιο. Εφόσον το σύνολο ή μέρος της πράξης χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΓΑΚ και για τον προσδιορισμό του ποσού/έντασης ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το έλλειμμα χρηματοδότησης που προσδιορίζεται μέσω χρηματοοικονομικής ανάλυσης, πρέπει κατά τη διάρκεια ζωής του έργου να προκύπτουν λειτουργικά έσοδα μεγαλύτερα ή ίσα από τις λειτουργικές δαπάνες. Επισημαίνεται ότι, σε περιπτώσεις κρατικής ενίσχυσης, το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου καλύπτεται από ίδιους πόρους του δικαιούχου, οι οποίοι δεν εμπεριέχουν στοιχείο κρατικής ενίσχυσης. Σε αντίθετη περίπτωση θα επέρχεται μείωση του ποσού της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης.».

5. Υπενθυμίζεται ότι:

- Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται

οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

Ωστόσο, εφόσον οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων στην Υπηρεσία.

Σε περίπτωση εφαρμογής του ΓΑΚ, με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει την ΕΥΚΕ το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ) που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ. Επιπλέον υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση αφορά σε ποσό 100.000,00€ και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει να αποστέλλει στην ΕΥΚΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή ΤΑΜ (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων».

Η ΕΥΔ διατηρεί το δικαίωμα, κατά την κρίση της, να ζητήσει την υποβολή διευκρινίσεων για την τεκμηρίωση κάθε περίπτωσης, εφόσον αυτό κριθεί απαιτητό.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Χρήστης Γραφείου Πρωτοκόλλου

ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

